

POLSKI PRZEGLĄD RADIOLOGII

RADIODIAGNOSTYKA, MEDYCYNA NUKLEARNA, ULTRASONOGRAFIA,
REZONANS MAGNETYCZNY, TERMOGRAFIA

ORGAN POLSKIEGO LEKARSKIEGO TOWARZYSTWA RADIOLOGICZNEGO

Założony przez doc. dra Z. Grudzińskiego

TOM 54 68320 STYCZEŃ-CZERWIEC

NR 1-2

REDAKTOR NACZELNY: KAZIMIERZ NIEZABITOWSKI (SZCZECIN)
ZASTĘPCA RADAKTORA: KRZYSZTOF MLOSEK (WARSZAWA)
SEKRETARZ RADAKCJI: ROMAN KALINOWSKI (WARSZAWA)

REDAKTORZY DZIAŁÓW:

Radiodiagnostyka — KRZYSZTOF MLOSEK (WARSZAWA), medycyna nuklearna — JULIAN LINECKI (ŁÓDŹ), neuro-radiologia — JÓZEF KUŚMIDERSKI (KRAKÓW), ultrasonografia — WIESŁAW JAKUBOWSKI (WARSZAWA), radiologia pediatryczna — ANDRZEJ MARCIŃSKI (WARSZAWA), radiologia zabiegowa — MARIAN KLAMUT (LUBLIN), nuklearny rezonans magnetyczny — JERZY ZAJGNER (ŁÓDŹ)

Rada redakcyjna — MIECZYSLAW BIELECKI (GDAŃSK), OLGIERD BILLEWICZ (KRAKÓW), JULIUSZ BOREJKO (WARSZAWA), JAN DOBEK (ŁÓDŹ), JAN DOROSZEWSKI (WARSZAWA), JANUSZ GRĄDZKI (POZNAŃ), WŁADYSŁAW JASIŃSKI (WARSZAWA), OLGIERD KAPUŚCIŃSKI (WARSZAWA), MARIAN KLAMUT (LUBLIN), PIOTR KOZŁOWSKI (WARSZAWA), STANISŁAW LESZCZYŃSKI (WARSZAWA), KAZIMIERZ NIEZABITOWSKI (SZCZECIN), BOGDAN PRUSZYŃSKI (WARSZAWA), RYSZARD RAJSZYS (WARSZAWA), TADEUSZ RUDNICKI (POZNAŃ), KAZIMIERZ RZYMSKI (POZNAŃ), LUDWIK SMAJKIEWICZ (LUBLIN), KAMIL WERMENSKI (WARSZAWA), JERZY WOY-WOJCIECHOWSKI (WARSZAWA), JERZY ZAJGNER (ŁÓDŹ), SZCZĘSNY L. ZGLICZYŃSKI (WARSZAWA), ANDRZEJ ZIEMIAŃSKI (POZNAŃ)

Adres Redakcji: Unii Lubelskiej 1, 71-334 Szczecin: Radiologia

WYDAWCA: POLSKIE LEKARSKIE TOWARZYSTWO RADIOLOGICZNE

ul. Dębinki 7, 80-211 Gdańsk. Instytut Radiologii

SPIS TREŚCI

PRACE ORYGINALNE

B. Pruszyński: 200 lat nauczania medycyny w Warszawie	1	St. Leszczyński: Wartość wczesnego rozpoznania kandydozy przełyku w obrazie dwukontrastowym	30
Z. Czernicki, J. Walecki, A. Połacin: Zastosowanie cyfrowej analizy obrazu tomograficzno-komputerowego do oceny stopnia wyczerpania wewnątrzczaszkowej rezerwy objętościowej	4	A. Kobryń: Anatomia ultrasonograficzna pęcherzyka i dróg żółciowych u dzieci	36
K. Młosek, H. Markiewicz, B. Piekarczyk: Anatomia prawidłowa i procesy patologiczne obszaru mięśnia żwacza w badaniach za pomocą tomografii komputerowej	8	A. Marciński: Metodyka badania ultrasonograficznego narządów jamy brzusznej u dzieci	40
B. Pruszyński, M. Busz, A. Liziniewicz, O. Rowiński, R. Pacho, M. Elwertowski: Ocena układu wrotnego za pomocą ultrasonografii, tomografii komputerowej i cyfrowej angiografii subtrakcyjnej. Skuteczność rozpoznawcza stosowanych metod	14	B. Benendo-Kapuścińska, P. Stafiej, B. Kozłowska-Boszek, B. Roźniatowska-Sadkowska, J. Gołębiowski, K. Iwaszkiewicz, S. Malanowska, B. Niewiadomska-Stolarz: Obraz ultradźwiękowy nerki przeszczepionej bez cech odrzucania	47
O. Kapuściński, H. Klimkiewicz, J. Polkowski: Kompleksowa diagnostyka radiologiczna nadciśnienia płucnego w wadach nabytych serca. Analiza porównawcza badań radiologicznych i wyników hemodynamicznych	20	W. Chmielewski, B. Roźniatowska-Sadkowska, B. Benendo-Kapuścińska, M. Lao, E. Pączek, J. Wałaszewski: Pielografia zstępująca, drogą przezskórnego nakłucia miedniczki nerki przeszczepionej pod kontrolą ultrasonografii	54
M. Gołębiowski, B. Pruszyński, A. Małek: CAS po dożylnym podaniu środka cieniującego jako metoda oceny wyników operacyjnego leczenia niedrożności tętnic szyjnych	26	E. Dzik: Megacalycosis — wada wrodzona nerki, o której warto pamiętać	60
		K. Iwaszkiewicz, M. Wejner: Porównanie wyników badania palpacyjnego, mammografii i galaktografii u chorych z sutkiem wydzielającym	64
		J. Tołwiński, M. Wylezińska-Arridge, H. Sawicki, B. Gwiazdowska, J.	

Dziukowa: Metody pomiaru wybranych parametrów lampy i filmu w zastosowaniu do kontroli jakości aparatury rentgenowskiej	68
4. Szpringer-Nodzak: Badania absorpcji promieni X przez szkliwo zębów mlecznych	76
Jaśkowski: Skutki Czernobyla — raz jeszcze	80
Bryc, L. Smajkiewicz, M. Czochra, A. Drops, M. Łosicki, J. Woźnica: Rola KT w rozpoznawaniu guzów kąta mostowo-mózdkowego	86
Ślósarek, K. Niezabitowski, L. Herbowski: Wodogłowie wewnętrzne u chorych po urazach czaszko-mózgowych	92
Smajkiewicz, A. Sawa, S. Jabłonka, E. Korobowicz, A. Drop, I. Kołodziej: Znaczenie komputerowej tomografii w przedoperacyjnej ocenie raka płuca	95
Ziemiański, R. Staniszewski, A. Pietrzak: Cyfrowa angiografia subtrakcyjna tętnic szyjnych metodą dożylną u chorych z objawami niedokrwienia mózgu	101
Scieszka, Z. Kalina: Badanie dopplerowskie przepływu krwi w tętnicy śledzionowej w nadciśnieniu wrotnym	105
Avrahami, S. Kalderon, S. Mintz, I. Horowitz: CT demonstration of temporomandibular joint following reconstruction	108
Pietroń, I. Wośko, H. Charaniewicz, G. Kandziński: Ocena kąta nadgarstka i ruchomości nadgarstka w niektórych wrodzonych zespołach chorobowych u dzieci	111
Pietroń, H. Charaniewicz, G. Kandziński: O sklerotyzacji nasad paliczek dalszych ręki	115
Kobryń: Obraz ultrasonograficzny wątroby, dróg żółciowych, śledziony i trzustki u dzieci z mukowiscydozą	117
f. Postolski, E. Gorczyca-Wiśniewska, W. Jakubowski: Ocena badania USG w wykrywaniu i różnicowaniu zmian ogniskowych w sutkach	120
l. Szafran-Kocyłowska, E. Szybejko-Grzeszczak: Dwa przypadki rzadkich, wy-	

stępujących niezależnie, histologicznie różnych nowotworów złośliwych nerek 122

PRACE POGLĄDOWE

K. Pachocki, Z. Różycki: Nowy stan prawny w zakresie ochrony radiologicznej. Część 1. Obowiązki użytkowników źródeł promieniowania jonizującego	124
K. Pachocki, Z. Różycki: Nowy stan prawny w zakresie ochrony radiologicznej. Część 2. Szkolenie	127
K. Pachocki, Z. Różycki: Nowy stan prawny w zakresie ochrony radiologicznej. Część 3. Dawki graniczne	130
Z. Różycki, K. Pachocki: Nowy stan prawny w zakresie ochrony radiologicznej. Część 4. Pracownicy i aparaty rentgenowskie	133
S. Goryń, F. Orlewski, G. Małek, B. Pruszyński: Przeszczepy trzustkowe. Historia i dzień dzisiejszy. Miejsce radiologii w diagnostyce przeszczepów	136

PRACE METODYCZNE, OCENA SPRZĘTU I APARATURY

K. Młosek, J. Tubylewicz, J. Kozłowski: Własnej konstrukcji długi tubus a wykonywanie zdjęć wewnątrzustnych techniką kąta prostego za pomocą aparatu Stomax	139
---	-----

PRACE KAZUSTYCZNE

Scheutzel P., W. Ritter: Radiographic and clinical changes in a case of secondary hyperparathyroidism	142
A. Birecka, K. Dereń: Obraz ultrasonograficzny zgorzelińowego zapalenia pęcherzyka żółciowego (cholecystitis emphysematosa)	145
A. Jankowski, M. Marzyński, M. Warzywoda: Wrodzony moczowód gigantyczny u 2-letniego dziecka	148

CONTENS

RYGINAL PAPERS

Pruszyński: 200 years of medicine teaching in Warsaw	1
Czernicki, J. Walecki, A. Połacin: Application of the digital analysis of the computerized tomography image for the estimation of the degree of the intracranial spatial reserve reduction	4
Młosek, H. Markiewicz, B. Piekarczyk: Normal anatomy and pathological processes in the masseter area studied by computerized tomography	8
Pruszyński, M. Busz, A. Liziniewicz, O. Rowiński, R. Pacho, M. Elwertowski: Portal system assessment by ultrasonography, computerized tomography and digital subtraction angiography. Diagnostic effectiveness of these methods	14
Kapuściński, H. Klimkiewicz, J. Polkowski: Comprehensive radiological diagnosis of pulmonary hypertension in acquired valvular heart diseases. Comparative analysis of radiological examinations and haemodynamic results	20
l. Gołębiowski, B. Pruszyński, A. Małek: Digital subtraction angiography after intravenous contrast injection as a method for assessment of the results of surgical treatment of carotid artery occlusion	26
Leszczyński: The value of early diagnosis of oesophageal candidosis in double-contrast imaging	30

A. Kobryń: Ultrasonographic anatomy of gallbladder and bile ducts in children	36
A. Marciński: Ultrasonographic methods for investigation of abdominal organs in children	40
B. Benendo-Kapuścińska, P. Stefiej, B. Kozłowska-Boszkó, B. Roźniatowska-Sadkowska, J. Gołębiowski, K. Iwaszkiewicz, S. Malanowska, B. Niewiadomska-Stolarz: Ultrasonographic image of transplanted kidney without evidence of rejection	47
W. Chmielewski, B. Roźniatowska-Sadkowska, B. Benendo-Kapuścińska, M. Lao, L. Pączek, J. Wałaszewski: Descending pyelography through percutaneous renal pelvis puncture of transplanted kidney under ultrasonographic control	54
E. Dzik: Megacalycosis — a congenital anomaly of the kidney which should be kept in mind	60
K. Iwaszkiewicz, M. Wejner: Comparison of the results of palpation, mammography and galactography in patients with galactorrhoea	64
J. Tołwiński, M. Wylezińska-Arridge, H. Sawicki, B. Gwiazdowska, J. Dziukowa: Methods of measurement of selected parameters of film and tube applied for control of roentgen apparatus quality	68
M. Szpringer-Nodzak: Investigation of X-ray absorption by milk tooth enamel	76
J. Jaśkowski: The consequences of Tchernobyl — once again	80
S. Bryc, L. Smajkiewicz, M. Czochra, A. Drop, M. Łosicki, J. Woźnica: The role	

SPIS TREŚCI

CONTENTS

PRACE ORYGINALNE

- A. Birecka: Przydatność ultrasonografii w rozpoznawaniu powikłań pooperacyjnych w jamie brzusznej 153
- K. Czyżewski, M. Goljan: Obraz USG prawidłowego mięśnia szkieletowego i zmian w wybranych chorobach nerwowo-mięśniowych 158
- R. Marciniak, K. Grabowski, Z. Grzebieniak, A. Jaśkiewicz: Porównanie obrazu radiologicznego i endoskopowego sztucznych przełyków 162
- J. Wojnar, Z. Kalina: Rozpoznawanie i monitorowanie leczenia chłoniaków w sonografii 165
- W. Gajewicz, B. Góraj, J. Szymańska, J. Dobek, M. Mosior: Porównanie skuteczności USG i TK w rozpoznawaniu miejscowej wznowy nowotworowej po chirurgicznym usunięciu nerki z guzem złośliwym 169
- W. Gajewicz, B. Góraj, J. Dobek, J. Szymańska, D. Brykalski, E. Młodkowska, M. A. Gajewicz: Wykrywanie przerzutów nowotworowych za pomocą badań rtg, USG, TK i izotopowych u chorych po chirurgicznym usunięciu nerki z guzem złośliwym 173
- W. Gorczyca, W. Olszewski, A. Walecka, J. Bukowski, B. Daniel: Porównanie skuteczności biopsji aspiracyjnej cienkoigłowej niepalpacyjnych guzów wątroby monitorowanej ultrasonografią i tomografią komputerową 176
- J. Jankowski, H. Mikołajewska: Kontrola jakości obrazu w stomatologicznych aparatach rentgenowskich pod kątem zmniejszenia narażenia pacjentów na promieniowanie rentgenowskie 180
- A. Birecka: Obraz ultrasonograficzny chorobowo zmienionej ściany i łoży pęcherzyka żółciowego. Część I. Etiologia i morfologia zmian 184
- A. Birecka: Obraz ultrasonograficzny chorobowo zmienionej ściany i łoży pęcherzyka żółciowego. Część II. Korelacja sonograficzno-patomorfologiczna zmian 188
- I. Kojder, D. Jeżewski, A. L. Benabid, J. Ślósarek: Zrost międzywzgórzowy — badania przyżyciowe 192
- S. Goryń, O. Rowiński, M. Otto, W. Staszkiwicz, B. Pruszyński: Udrażnienie tętnic sposobem Kenseya 195
- T. Hirnle, G. Fraedrich, H. K. Hauenstein, V. Schlosser: Zastosowanie cyfrowej angiografii subtrakcyjnej w ocenie drożności przeszczepu tętnicy piersiowej wewnętrznej do tętnic wieńcowych 199

PRACE KAZUISTYCZNE

- T. Kryst-Widźgowska, P. Kozłowski, J. Zaremba: Dwa lata obserwacji guza śródkomorowego w przypadku stwardnienia guzowego 202

OCENY

- A. Birecka: Ocena przydatności komputerowego systemu obsługi pracowni ultrasonograficznej „Sonotest” w pracy dużego szpitala internistyczno-chirurgicznego oraz próba jego modyfikacji dla potrzeb własnych 204

SPRAWOZDANIA

- Sprawozdanie z 17 Międzynarodowego Kongresu Radiologii Paryż 2 — 8. 1989 209

- IN MEMORIAM 221

ORIGINAL PAPERS

- A. Birecka: Ultrasonography usefulness in postoperative abdominal complications 153
- K. Czyżewski, M. Goljan: Ultrasound imaging of normal skeletal muscles and pathological changes in some neuro-muscular diseases 158
- R. Marciniak, K. Grabowski, Z. Grzebieniak: Comparative studies of radiological and endoscopic appearance of the reconstructed esophagus 162
- J. Wojnar, Z. Kalina: Sonography in diagnosis and therapy monitoring of lymphomas 165
- W. Gajewicz, B. Góraj, J. Szymańska, J. Dobek, M. Mosior: Comparison of effectiveness of ultrasound and CT in diagnostics of recurrence in patients after nephrectomy because of malignant tumors 169
- W. Gajewicz, B. Góraj, J. Dobek, J. Szymańska, D. Brykalski, E. Młodkowska, M. A. Gajewicz: X-ray, us, CT and isotope examinations in detection of metastases in patients after nephrectomy because of malignant tumours 173
- W. Gorczyca, W. Olszewski, A. Walecka, J. Bukowski, B. Daniel: Comparison between the ultrasound guided and computerized tomography guided fine needle aspiration biopsy of non-palpable tumors of the liver 176
- J. Jankowski, H. Mikołajewska: Image quality control in X-ray Dental units from the point of view of Reduction of X-radiation exposure of patients 180
- A. Birecka: The ultrasound image of pathologic wall and site of a gallbladder part I. Etiology and morphology of lesions 184
- A. Birecka: The ultrasound picture of pathologically changed wall and site of the gallbladder. Part 2. Correlation of the us and pathomorphological pictures 188
- I. Kojder, D. Jeżewski, A. L. Benabid, J. Ślósarek: Interthalamic adhesion — Live observations 192
- S. Goryń, O. Rowiński, M. Otto, W. Staszkiwicz, B. Pruszyński: Recanalization of arteries by Kinsey method 195
- T. Hirnle, G. Fraedrich, K. H. Heuenstein, V. Schlosser: Application of intraarterial digital subtraction angiography for evaluation of patency of internal mammary artery graft to coronary arteries 199

CASE REPORT

- T. Kryst-Widźgowska, P. Kozłowski, J. Zaremba: Twenty two years observation of the intraventricular tumour in a case of tuberous sclerosis 202

EVALUATIONS

- A. Birecka: An wvaluation of the efficiency of a programme „Sonotest” in a big surgical and internal diseases and attempt to modify it 204

REPORTS

- Report on the 17th International Congress of Radiology Paris July 2 — 8. 1989 209

- IN MEMORIAM 221

SPIS TREŚCI

CONTENTS

J. Kolář: Radiodiagnostyka w Czechosłowacji . . .	221
PRACE ORYGINALNE	
H. Zidková, J. Kolář: Rzadkie postacie mięsaka kościopochodnego . . .	225
J. Kolář, H. Zidková, Z. Matějovský, M. Kašpar: Uwagi o rozpoznawaniu rzekomo złośliwego zapalenia mięśni . . .	230
J. Neuwirth, J. Bohutová, J. Kolář: Znaczenie cyfrowej angiografii subtrakcyjnej (DSA) w diagnostyce anomalii płucnych . . .	235
J. Bohutová, J. Kolář, J. Mazánek, O. Šibl, J. Toman: Doświadczenia z zastosowaniem niektórych materiałów embolizacyjnych w dorzeczu tętnicy szyjnej zewnętrznej . . .	239
Z. Chudaček, A. Fikrle, J. Vainer: Tomografia komputerowa w rozpoznawaniu zatorów tętnicy płucnej . . .	244
J. Polák, P. Helbich, A. Kubick, J. Viklický: Przechłonna biopsja aspiracyjna: sprawność cytologicznego rozpoznawania nowotworów . . .	246
J. Daneš, L. Vyhnánek, H. Kačerovská: Torbiel mleczna w obrazie mammograficznym i ultrasonograficznym . . .	249
E. Wilamski: Losy rentgenologów łódzkich w wojnie polsko-sowieckiej 1939 roku . . .	252
Z. Bem, M. Sasiadek: Objawy wgrzycy mózgu w tomografii komputerowej . . .	256
B. Góraj, P. Kolasa, K. Zapałowicz: Ultrasonografia w diagnostyce ropnych zapaleń opon mózgowo-rdzeniowych u niemowląt . . .	260
Z. Czarnicki, J. Walecki, J. Jurkiewicz, W. Grochowski, K. Tychmanowicz: Badania doświadczalne wewnątrzczaszkowej rezerwy objętościowej z wykorzystaniem cyfrowej analizy obrazów KT i lędźwiowych testów dopełniających . . .	265
A. Urbaniak: Tomografia komputerowa oczodołu . . .	269
P. Besser, W. Mazur, A. Misztalska, M. Machniak, K. Staszalek, Z. Gonciarz: Całodobowa ocena kurczliwości pęcherzyka żółciowego metodą usg u ludzi zdrowych . . .	273
W. Dihlmann: Spondylosclerosis hemispherica . . .	276
SPRAWOZDANIA	
T. Mielecki, A. Gładysz: Problematyka AIDS w radiologii zabiegowej . . .	280

J. Kolář: The radiodiagnostic in Checho-Slovakia . . .	221
ORYGINAL PAPERS	
H. Zidková, J. Kolář: The rare forms of an osteogenous sarcoma . . .	225
J. Kolář, H. Zidková, Z. Matějovský, M. Kašpar: Comments on a diagnosis of pseudomalignant myositis . . .	230
J. Neuwirth, J. Bohutová, J. Kolář: An importance of digital subtraction angiography (DSA) in diagnosis of plumonary anomalies . . .	235
J. Bohutová, J. Kolář, J. Mazánek, O. Šibl, J. Toman: Experimental employment of some embolization materials within a drainage — basin of an external carotid artery . . .	239
Z. Chudaček, A. Fikrle, J. Vainer: CT in the diagnosis of pulmonary embolism . . .	244
J. Polák, P. Helbich, A. Kubick, J. Viklický: Percutaneous aspiration biopsy: an efficiency of cytological diagnosis of neoplasms . . .	246
J. Daneš, L. Vyhnánek, H. Kačerovská: Glactoceles in mammography and ultrasound image . . .	249
E. Wilamski: The lot of the Łódź rentgenologists in the Polish-Soviet war of 1939 . . .	252
Z. Bem, M. Sasiadek: The computed tomographic appearance of cerebral cysticerosis . . .	256
B. Góraj, P. Kolasa, K. Zapałowicz: Ultrasonography in the diagnostics of purulent meningitis in infants . . .	260
Z. Czarnicki, J. Walecki, J. Jurkiewicz, W. Grochowski, K. Tychmanowicz: Experimental study of the intracranial volume reserve with digital CT-image analsis and lumbar infusion tests . . .	265
A. Urbaniak: Computed tomography of the orbit . . .	269
P. Besser, W. Mazur, A. Misztalska, M. Machniak, K. Staszalek, Z. Gonciarz: The ultrasonic estimation of gallbladder contradility in healthy subjects during a 24 hour period . . .	273
W. Dihlmann: Hemispherical spondylosclerosis . . .	276
REPORTS	
T. Mielecki, A. Gładysz: AIDS problems in interventional radiology . . .	280

Szanowne Czytelniczki i Czytelnicy!

Nasze czasopismo musi obecnie utrzymać się samo, skończyły się bowiem państwowe pieniądze. Dlatego cały nakład winien bezwzględnie zostać sprzedany. Jeżeli się to nie uda, Polski Przegląd Radiologii przestanie wychodzić i zostaniemy jedynym poważnym towarzystwem radiologicznym pozbawionym możliwości publikacji w języku własnym. Dlatego prosimy Was, Drodzy Czytelnicy i Czytelniczki, kupujcie Przegląd i zainteresujcie nim biblioteki Waszych uczelni, szpitali i przychodni, nie dopuście do przerwania wieloletniej tradycji Polskiego Przeglądu Radiologii!

Wasza
Redakcja